

PARLEM-NE

JOAN SOLÀ

Nicolau d'Olwer

L. Nicolau d'Olwer, va ser polifacètic, intel·ligent i productiu, tot i que va viure una època molt difícil

En pocs dies s'han produït dos fets cabdals relacionats amb la vida i l'obra de Lluís Nicolau d'Olwer (Barcelona, 1888 - Mèxic, 1961), un dels nostres personatges moderns més polifacètics, intel·ligents i productius, a desgrat dels avatars que entrebancaven contínuament la seva vida (diversos exilis, diverses detencions i fins perill de ser executat per Franco). Els dos fets són la publicació de *l'Epistolari* entre ell i Joan Coromines (2008) i la lectura a la Universitat de Barcelona de la tesi doctoral de Montserrat Vilà, *Lluís Nicolau d'Olwer, medievalista (1904-1938)*.

Aquest generós epistolari (un dels múltiples que se n'han publicat o estan per publicar, si no s'han perdut) ens revela els diferents aspectes de la seva vida i la seva activitat política i sobretot cultural dels difícils anys de l'exili (1939-1961). La novel·la sobre la guerra civil que algú deia anys enrere que encara ens faltava, la trobareu, superba, contundent, dramàtica, minuciosa, precisament en epistolaris com aquest. Els editors (Josep Ferrer i Joan Pujadas) tenen l'excel·lent iniciativa de publicar també amb generositat diversos documents al·ludits en les cartes. Llegiu, aquí, dos d'aquests annexos, insuperables: la llarga carta (unes 30 p.) de Coromines a Francesc de B. Moll del 1954 (en què s'explicita la posició clara i sàvia de Coromines sobre la llengua estàndard i sobre el paper de l'IEC) i la resposta de Nicolau a una enquesta de la revista mexicana *Las Españas*,

del 1952 (amb un llenguatge envejablement elegant i un domini de la situació mundial literalment increïble).

La tesi de Vilà s'afegeix a la bibliografia ja considerable sobre l'autor (la trobareu al pròleg de Massot a *l'Epistolari*), ara focalitzada en l'aspecte que diu el títol, i ens fa veure l'etapa de formació de Nicolau, amb el mestratge de Lluís Segalà, Rubió i Lluch i Massó i Torrents. D'aquesta formació derivarà la seva concepció de la literatura com a cultura en el sentit més ampli, lligada, d'una banda, al cos social del qual emana i, d'una altra, a l'aparell polític. El Nicolau polític (va ser ministre d'Economia i governador del Banc d'Espanya durant el govern Azaña, etc.) deia que "només amb la llibertat política podria la nostra terra assegurar-se la persistència i l'expandiment de la seva cultura, que tinc per l'essència de la seva personalitat". Vilà valora les diverses síntesis que Nicolau va fer de la nostra història de la literatura (de 1901 a 1927); tot seguit se centra en els seus estudis de cultura catalana medieval, començant per l'etapa llatina, amb els treballs cabdals *L'escola poètica de Ripoll en els segles X-XIII* (1923) i *La Catalogne à l'époque romaine* (1930) (Eulàlia Duran, com a membre del tribunal, recordà els importants estudis del nostre personatge sobre Abelard, en gran part inèdits), i finalment aborda les seves contribucions a les cròniques de Jaume I i Muntaner, a la narrativa cavalleresca (*Tirant i Curial*) i a l'humanisme i Bernat Metge.*

MOTACIONS

MÀRIUS SERRA

Comuna?

La millor rèplica al manifest per la llengua comuna de Savater i companyia la firma al diari *Público* el madrileny Juan Carlos Moreno Cabrera, catedràtic de lingüística general de la Universidad Autónoma de Madrid. Moreno hi detecta greus contradiccions. El primer punt diu que totes les llengües oficials de l'Estat són igualment espanyoles però només una és comuna i per això és l'única que gaudeix del deure constitucional de ser coneguda. Després, el segon punt repeteix el solipsisme d'afirmar que els drets lingüístics els tenen els ciutadans i no pas els territoris o les llengües. Moreno es pregunta com és que, si en el segon punt les llengües no tenen drets, el primer afirma que la llengua comuna gaudeix del deure constitucional de ser coneguda. El castellà té tots els drets del món. Hi afegeixo una reflexió sobre els territoris: només cal preguntar-se si la llicència que permet les emissions de Tele-5 parla de territoris o d'individus. A l'època en què ma difunta germana Mercè anava a Taizé el terme *comuna* era sinònim de comunitat. En canvi, en boca de la nostra àvia Paula la comuna era el vàter. A Tele-5 estan per la comuna.*

A peu de pàgina

PREMI

Èxit de convocatòria del premi internacional de novel·la negra de RBA

El premi més ben dotat econòmicament del gènere de novel·la negra és el que convoca l'editorial RBA: 125.000 euros. Però qui no s'hi hagi presentat, haurà d'esperar a l'any vinent, perquè el termini de presentació d'originals de la segona convocatòria d'aquest premi es va tancar el 8 de juliol passat. En total s'han presentat 197 obres arribades de tot el món, d'autors coneguts (en general amagats rere pseudònim, però se sap que hi són) i també d'inèdits. Si bé la majoria prove-

nen de l'Estat espanyol i Llatinoamèrica, també n'hi ha de França, Alemanya, Itàlia, els països nòrdics, els Estats Units, el Canadà, Austràlia, l'Índia i el Japó. La crida de l'èxit i dels diners travessa fronteres amb molta facilitat. El guanyador de la primera edició va ser Francisco González Ledesma (a la foto), amb *Una novela de barrio*, que va tenir una bona re-

JORDI GARCIA

buda de crítica i es va vendre molt bé. Una de les maneres de donar solvència a un premi és que els membres del jurat siguin noms coneguts i respectats, que en el cas d'aquest premi són els escriptors Soledad Puértolas, Suso de Toro i Lorenzo Silva, el periodista Antonio Lozano i l'editora Anik Lapointe. El nom del guanyador es farà públic el 4 de setembre.

REVISTA

La publicació 'Caràcters' dedica un número a l'autor Josep Palàcios

Josep Palàcios és l'escriptor més enigmàtic del País Valencià, entre d'altres motius perquè fa dues dè-

MARTA PÉREZ

cadetes que no ha publicat res, cosa que no vol dir que hagi deixat d'escriure. És un autor de culte gràcies a la qualitat de la seva obra, tot i que aquesta invisibilitat voluntària hi ajuda. Per tot plegat, la magnífica revista literària *Caràcters*, que publica la Universitat de València, ha dedicat l'últim número (44) a Palàcios. Hi podem llegir articles de l'historia-

dor Antoni Furió, el novel·lista Manuel Baixauli (a la foto), l'editor Isidor Cònsul i el també novel·lista Joan Francesc Mira, a més de, oh, miracle!, el mateix Palàcios. *Caràcters*, publicació que pretén donar difusió a l'activitat editorial catalana, en concret dins del camp de la creació i de l'opinió, inclou ressenyes crítiques de les novetats editorials, articles de reflexió, entrevistes i dossiers temàtics. Altres dels noms que col·laboren en aquest número són Adrià Chavarria, Lluïsa Julià, Joan Josep Isern, Simona Skrabec, Sam Abrams i, entre molts d'altres, Vicent Usó.

CONTES

L'IEMed guardona els autors dels 30 millors contes de 24 països

L'Institut Europeu de la Mediterrània va lliurar el 9 de juliol passat els guardons als 30 millors contes presentats al premi *Un mar de paraules*. Es tracta d'una iniciativa de l'IEMed, en col·laboració amb la Fundació Anna Lindh per al Diàleg entre Cultures, per promoure la creació literària entre joves al voltant del tema del diàleg entre cultures. S'hi van presentar 211 relats curts procedents de joves de 37 països europeus i mediterranis. Els 30 guardonats, però, són de 24 països diferents.